

Kaupunginhallituksen vastaus kaupunginhallitukselle osoitettuun kirjeeseen vanhus- ja vammaisneuvoston edustajille osallistumisoikeus lautakuntien kokouksiin

KH 14.04.2025 § 152

310/00.00.01.00.06/2024

Joensuun vanhus- ja vammaisneuvostot on tehneet kaupunginhallitukselle 25.2.2025 esityksen läsnäolo- ja puheoikeuden saamisesta neuvostojen edustajille kaupungin toimielimiin. Kaupunginhallitus saattoi esityksen tiedoksi kokouksessaan 10.3.2025 § 95. Vastauksen valmistelun osalta sovittiin, että esitykseen vastataan hallintosääntömuutosten hyväksymisen jälkeen, koska kyseessä on hallintosääntöön liittyvä asia.

”Kuntalain 27 §:n mukaan ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vanhusneuvosto ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Vanhusneuvosto voi olla useamman kunnan yhteinen.

Vanhusneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.”

”Kuntalain 28 §:n mukaan Vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vammaisneuvosto. Vammaisneuvosto voi olla useamman kunnan yhteinen. Vammaisilla henkilöillä sekä heidän omaisillaan ja järjestöillään tulee olla vammaisneuvostossa riittävä edustus. Kunnanhallituksen on huolehdittava vammaisneuvoston toimintaedellytyksistä.

Vammaisneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.”

Joensuun kaupungin voimassa olevan hallintosäännön 28 §:n mukaan kaupungissa on nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto, joiden kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kaupunginhallitus.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi muutokset Joensuun kaupungin hallintosääntöön kokouksessaan 24.3.2025 § 24. Muutokset tulevat voimaan 1.6.2025. Hallintosääntömuutosten valmistelu aloitettiin valtuustoryhmille suunnatulla kyselyllä hallintosäännön muutostarpeista. Kysely piti sisällään kysymyksen, jolla tiedusteltiin tulisiko vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenille myöntää läsnäolo- ja puheoikeus kaupungin toimielinten kokouksiin. Kyselyn yhteenvedon perusteella hallintosääntömuutoksia valmisteleva ohjausryhmä totesi, että läsnäolo- ja puheoikeutta ei vanhus- ja vammaisneuvoston edustajille toimielinten kokouksiin ehdoteta hallintosääntömuutosten yhteydessä myönnettäväksi. Asiaa perusteltiin sillä, että vanhus- ja vammaisneuvoston edustajilla on mahdollisuus saada omia edustajiaan kaupungin eri

toimielimiin kuntavaalien kautta. Kyselyn yhteenvedon kehittämis ehdotuksissa oli mainittu mm., että yhteistyötä vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa tulee kehittää edelleen ja neuvostojen valmiuksia vaikuttaa päätöksentekoon tulee edistää muilla keinoin. Esimerkkinä mainittiin, että toimielinten kokouksiin voidaan kutsua vanhuksia ja/tai vammaisia koskevien asioiden käsittelyn ajaksi asiantuntijaedustajia vanhus- tai vammaisneuvostoista. Lisäksi voidaan todeta, että Joensuun kaupungilla on käytössä päätösten vaikutusten ennakkioarviointi, jossa yhtenä arvioitavana kohteena ovat eri ikäiset kuntalaiset.

Joensuun kaupungin voimassa olevan hallintosäännön 86 §:n mukaan toimielin päättää muiden kuin kyseisessä pykälässä mainittujen henkilöiden läsnäolosta ja puheoikeudesta toimielimen kokouksessa.

Hallintosääntömuutosten yhteydessä päätettiin, että vanhus- ja vammaisneuvostojen toiminta siirretään hyvinvoinnin- ja osallisuuden edistämisen lautakunnan alaisuuteen. Muutoksen tavoitteena on vanhus- ja vammaisneuvoston toiminnan tukeminen, asioiden valmistelun kehittäminen ja vaikutusmahdollisuuksien parantaminen.

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 24.10.2022 § 376 myöntää nuorisovaltuuston edustajalle ja hänen estyneenä ollessa nuorisovaltuuston varaedustajalle aluksi kokeiluvaltuutuksena ajalle 1.1.2023-31.5.2025 läsnäolo- ja puheoikeuden valtuuston kokouksiin. Nuorisovaltuuston edustajilla on ollut jo aiemmin puhe- ja läsnäolo-oikeus kaupunkirakennelautakunnassa, rakennus- ja ympäristölautakunnassa, kasvatus- ja koulutuslautakunnassa, kulttuuri- ja liikuntalautakunnassa, osallisuus- ja vetovoimalautakunnassa ja seudullisessa joukkoliikennejaostossa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 24.3.2025 muutoksen hallintosäännön 121 §:ään, jonka mukaan nuorisovaltuuston nimeämällä edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus kaupunginvaltuuston kokouksessa valtuuston puheenjohtajan määräämissä rajoissa valtuuston julkisia asioita käsiteltäessä.

Kuntaliiton hallintosääntömallissa perustellaan nuorisovaltuuston edustajan läsnäolo- ja puheoikeutta valtuuston kokouksissa sillä, että alle 18-vuotiailla ei ole äänioikeutta kuntavaaleissa eikä vaalikelpoisuutta, eivätkä he siten voi äänestää oman ikäryhmänsä edustajaa valtuustoon. Kyseistä perustelua on käytetty myös Joensuussa sekä useissa muissa kunnissa ja kaupungeissa vastaavissa tehdyissä päätöksissä.

Läsnäolo- ja puheoikeuden myöntämisessä vanhus- ja vammaisneuvosto edustajalle lautakuntien kokouksiin voidaan katsoa olevan kyse erilaisesta asetelmasta kuin nuorisovaltuuston edustajien kohdalla. Vanhusneuvosto edustaa väestöryhmää, jolla on mahdollisuus saada omia edustajiaan kaupungin eri toimielimiin kuntavaalien kautta toisin kuin nuorisovaltuuston edustamalla väestöryhmällä.

Vanhus- ja vammaisneuvoston esitys oheismateriaalina.

Valmistelija: hallintopalvelut

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää

antaa yllä kirjoitetun vastauksen vanhus- ja vammaisneuvostoille esitykseen läsnäolo- ja puheoikeuden saamisesta neuvostojen edustajille kaupungin toimielimiin.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti jättää asian pöydälle kaupunginhallituksen seuraavaan kokoukseen.